

INVENTERINGSRAPPORT

BORGÅ Skaftkärr

Arkeologisk inventering av området för planstommen

30–31.10.2012

DG2820:3

MUSEOVIRASTO

KULTURMILJÖVÅRD | ARKEOLOGISKA FÄLTTJÄNSTER

SATU KOIVISTO

Sammanfattning:

I Skaftkärr i Borgå genomfördes en arkeologisk inventering i oktober 2012 för att man i detaljplanerna som utarbetas per delområde skulle kunna beakta det arkeologiska kulturarvet. Området som skulle inventeras omfattade den norra delen av området för planstommen för Skaftkärr som täcker cirka 150 hektar och gränisar i väster till Vårberga bostadsområde, i norr till Veckjärvivägen samt i söder till Tarkis småhusområde och Stensböle skogsområde. I den norra kanten av området för planstommen för Skaftkärr är fornlämningsobjektet Äppelgården redan känt. I Äppelgården har hittats odaterade stenkonstruktioner. Inom det inventerade området eller i dess omedelbara närhet finns dessutom fyndplatsen Skaftkärr där man har hittat en båttryxa samt fyra eventuella fornlämningsobjekt (Skaftkärr 1–4). Under inventeringen som genomfördes i oktober 2012 gick man igenom hela den norra delen av området för planstommen för Skaftkärr genom att granska de bekanta objekten och söka efter nya fornlämningar. Det gjordes observationer i terrängen och sonderingar i områden som ansågs vara lämpliga för eventuella fornlämningsobjekt. När inventeringen förbereddes bekantade man sig med arkivuppgifter, miljöutredningar, Lantmäteriverkets LiDAR-material och kartmaterial från den historiska tiden. Under fältarbetet som pågick i två dagar hittades inga nya förhistoriska objekt men däremot hittade man tecken på bosättning och markanvändning under den historiska tiden. Den mest effektfulla fornlämningen från den historiska tiden i Skaftkärr är en stenmur som en gång har byggts på gränsen mellan Borgå stad, Tarkis och Veckjärvi byar. Muren genomkorsar den södra delen av planområdet på en sträcka av nästan en kilometer. Samma gräns har märkts ut redan på den historiska kartan från 1600-talet. Där nämns också namnet Skaftkärr för första gången.

Innehåll

1. Förord	4
2. Undersökningshistoria och använt källmaterial	7
3. Beskrivning av det undersökta området	7
4. Beskrivning av undersökningsmetoderna och fältarbetet	10
5. Sammanfattning	11
6. De inventerade objekten inom området för planstommen	13
6.1. Kända objekt	13
Borgå Omenatarha 1 [1000015291]	13
Borgå Skaftkärr [1000003907]	15
Borgå Skaftkärr 1[1000018788]	17
Borgå Skaftkärr 2[1000018789]	18
Borgå Skaftkärr 3[1000018791]	18
Borgå Skaftkärr 4[1000018792]	19
6.2. Nya objekt	20
Borgå Skaftkärr stengårdsgård	20
Borgå Bruna ängen	23
Borgå Soldatsäng	25
Borgå Veckjärvi stenbrott	27
Borgå Omenatarha 2	28
Borgå Skaftkärr stenbrott	29

BILAGOR

Bilaga 1. Förteckning över digitala bilder (arkiverat med finsk beskrivning)

Bilaga 2. Historiska kartor

Arkiv- och registeruppgifter

Undersökning:	Arkeologisk inventering av området för planstommen för Skaftkärr i Borgå den 30–31 oktober 2012
Undersökningen genomfördes av:	Satu Koivisto/Museiverket, Kulturmiljövården, arkeologiska fält-tjänster
Bakgrundsmaterial:	Kostnadsberäkning för den arkeologiska inventeringen av Skaftkärr i Borgå [DNR 243/304/2012]
Undersökningen beställdes av:	Borgå stad
Det undersökta områdets omfattning:	ca 150 ha
Fältarbetstid:	30–31.10.2012 (2 dagar)
Kostnadsberäkning:	2 440 €
Fynd:	-
Digitala fotografier:	DG2819-DG2827

Den ursprungliga undersökningsrapporten har lämnats in till Museiverkets arkeologiska centralarkiv (i Helsingfors). En finsk- och svenskspråkig kopia av rapporten har skickats till beställaren av arbetet samt till Borgå museum.

Tidigare arkeologiska undersökningar i Skaftkärr eller i närområdet

Inventeringar

Seppälä, Sirkka-Liisa 1994. *Porvoo ja Porvoon maalaiskunta*. Rapport om arkeologisk inventering. Museiverket, arkeologiska centralarkivet. Helsingfors.

Granskningar

Ranta, Helena 2009. *Omenatarha*. Icke rapporterad.

Använda litterära källor

Edgren, Torsten & Gardberg, Carl Jacob 1996: *Borgå stads historia I*, Borgåtraktens förhistoria, medeltiden och 1500-talet. WSOY.

Hakanpää, Päivi 2008. *Porvoo - Borgå. Kaupunkiarkeologinen inventointi*. Museiverket, byggnadshistoriska avdelningen. URN:NBN:fi-fe200803311196.

Korvenmaa, Pekka 1980. *Kultuurhistoriska miljöer i Borgå landskommun*. Borgå landskommun 1980. ISBN 951-99263-1-3.

Internetkällor

Borgå stad. Detaljplan och detaljplaneändring för Majberget. Detaljplanebeskrivning. (Detaljplan för en del av Tarkis by, stadsdel 13, och detaljplaneändring i stadsdel 12) 7.2.2012, 6.3.2012. [https://docs.google.com/viewer?a=v&q=cache:KJUahCY2A-cJ:www.porvoo.fi/easydata/customers/porvoo2/files/muut_liitetiedostot/rakentaminen_ja_

kaavoitus/asemakaavat/456_toukovuori/toukovuori_selostus_2012-03-06_se.pdf+majberget+detaljplan+och+detaljplane%C3%A4ndring&hl=sv&gl=se&pid=bl&srcid=ADGEESjW1uZXhGqtt5Js-OjWeRzQ9ZxShcTr8XEh9xL45NeaPXoLTtVrOcfLJVPnDNWhSdgovmvGWqdvkQnrT5yvbZB8fTPtJAPFRiKSebBdVp52Ti9h24pukt8PtIZ5-zvdTSdbh-uy&sig=AHIEtbS3jPpZ23fda7pv5m0dcv-LfQtizg]

Webbplatsen för projektet Skaftkärr [<http://www.skaftkarr.fi/se>]

1. Förord

Den arkeologiska inventeringen genomfördes på beställning av Borgå stad för planlägningsbehov. Syftet med inventeringen var att kunna uppdatera uppgifterna om skyddsobjekten inom området eftersom man inte tidigare hade genomfört någon arkeologisk inventering i Skaftkärr. För arbetet hade reserverats 2 440 euro (2 dagar fältarbete, 3 dagar för- och efterarbeten).

Det inventerade området omfattar cirka 150 hektar. Fältarbetet utfördes mellan den 30 och den 31 oktober 2012 under sammanlagt två arbetsdagar. Då åkte man dagligen från Esbo till Skaftkärr med en hyrd bil. Meddelanden om inventeringen skickades till Borgå stad, till de lokala medierna och för att publiceras på den finsk- och svenskspråkiga webbplatsen. En redaktör från YLE Borgå bekantade sig med fältarbetet i Skaftkärr och Radio Östra Nyland och Svenska YLE gjorde radioinslag om inventeringen den 30 och den 31 oktober 2012.

Inventeringens efterarbeten utfördes i december 2012.

Helsingfors den 27 december 2012

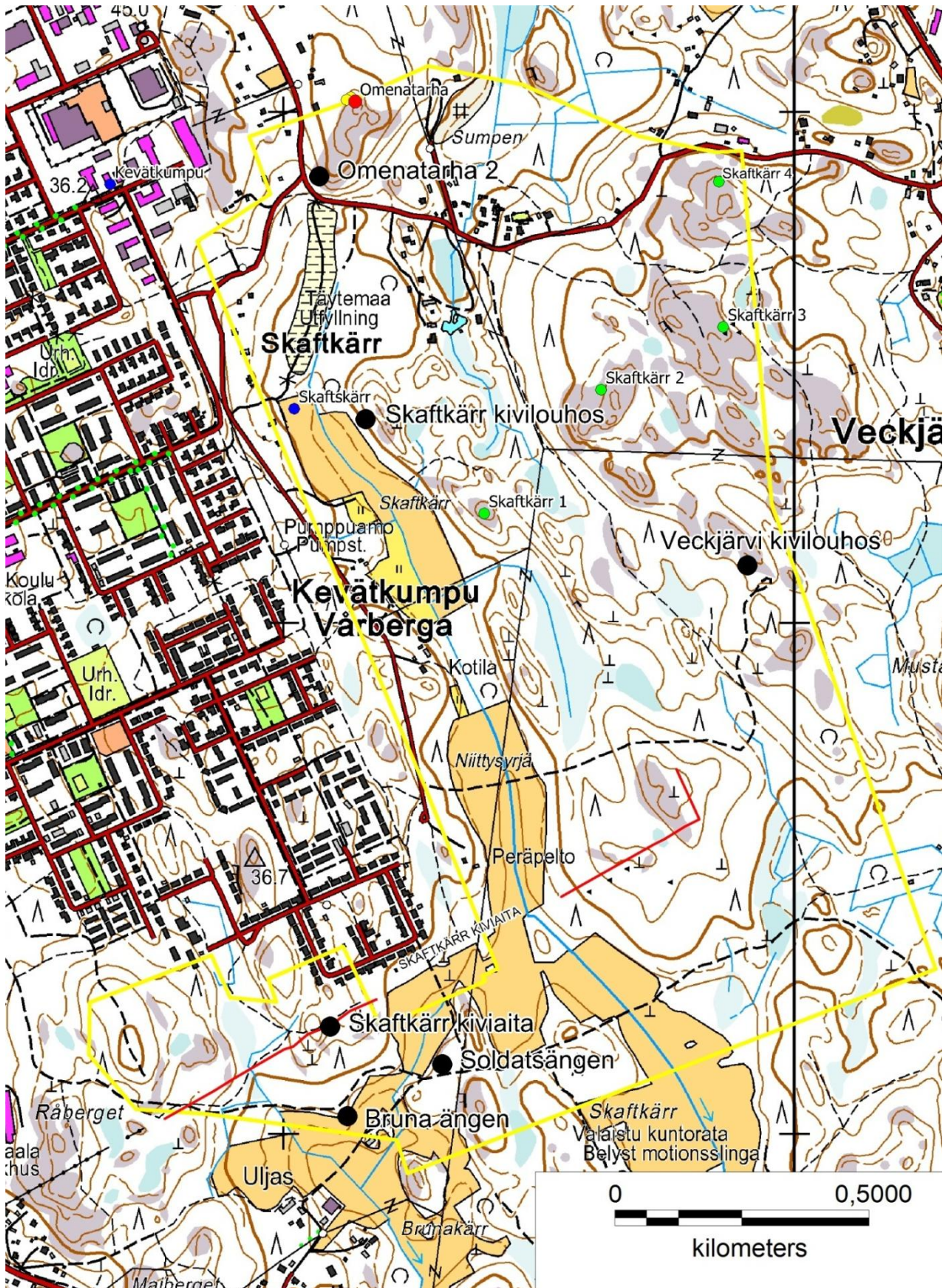
Satu Koivisto FM

Arkeologisk inventering av området för planstommen för Skaftkärr i Borgå 2012

Det undersökta området och de undersökta objekten

Uppgifterna i fornlämningsregistret före inventeringen: Omenatarha en fast fornlämning (med röd färg), Skaftkärr fyndplatsen för ett stenföremål (med blå färg) och Skaftkärr 1–4 eventuella fornlämningar (med grön färg).

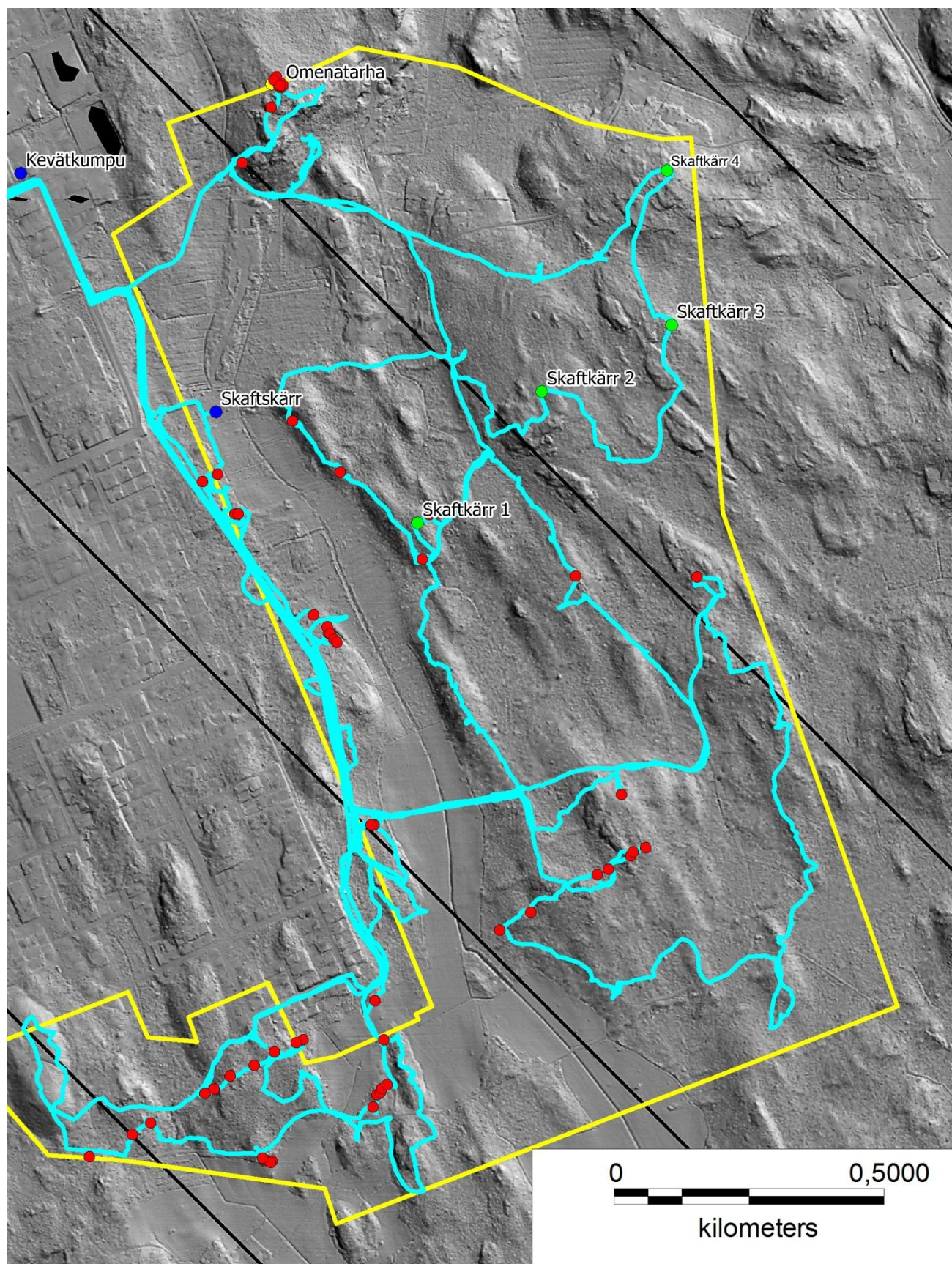
De nya objekten som hittades under inventeringen 2012 anges med svart färg.

Arkeologisk inventering av området för planstommen för Skaftkärr i Borgå 2012

Inventeringens omfattning. Inventerarens GPS-spår (den blåa linjen) och GPS-observationer (röda punkter). Som grundkarta hillshade-bilden av terrängmodellen som har producerats av Lantmäteriverkets flyglaserskanningsmaterial.

Kartan: Satu Koivisto/MV, Arke.

2. Undersökningshistoria och använt källmaterial

Den arkeologiska undersökningshistorien i Skaftkärr är knapp. De enda hänvisningarna till Skaftkärr i undersökningslitteraturen anknäver till den halvfärdiga båtynan som hittades i den mellersta delen av området (NM 27951) (Edgren 1996). Platsen där ynan hittades har dock inte tidigare granskats, därmed är det fråga om en så kallad lösfyndsplats såsom den har antecknats i formlämningsregistret som Museiverket upprätthåller (formlämningsnummer 1000003907). Skaftkärr har inte heller tidigare granskats under de arkeologiska inventeringarna som har genomförts i Borgå och i Borgå landskommun. De senaste anmälningarna om eventuella stenkonstruktioner har kommit in från lokala invånare på 2000-talet. Av dessa har en arkeolog bara granskat de odaterade stenkonstruktionerna i Omenatarha (fl-numret 1000015291).

Det finns emellertid flera allmänna presentationer av bosättningen och markanvändningen i Borgåtrakten under den historiska tiden. I förarbetsskedet av inventeringen bekantade man sig med bosättningshistorian i trakten från medeltiden till slutet av 1800-talet med hjälp av forskningslitteratur och kartmaterial från den historiska tiden. De mest användbara bland dessa var Borgå stads historia I (Gardberg 1996), verket Kulturhistoriska miljöer i Borgå landskommun (Korvenmaa 1980) samt den stadsarkeologiska inventeringsrapporten om Borgå stad (Hakanpää 2008). I nationalarkivets digitala arkiv hittades fyra kartor från den historiska tiden där Skaftkärr och dess omgivning var utmärkta (se bilaga 2 Historiska kartor). Kartorna härstammar från åren 1695, 1763, 1833 och 1845.

Den arkeologiska potentialen av det inventerade området saknade alltså före fältarbetet en grundligare utredning. Därför satte man sig in i den allmänna karaktären av området med hjälp av en kartanalys och laserskanningsmaterialet (LiDAR) som Lantmäteriverket hade producerat. Med hjälp av dessa metoder strävade man efter att få en uppfattning om vattendragens historia och topografin i området och därigenom fastställa vilka områden som hade arkeologisk potential med tanke på inventeringen. Man gick systematiskt igenom dessa områden under fältarbetet och gjorde sonderingar på lämpliga platser med hjälp av en sond och provgropar med hjälp av fältspadar. Med hjälp av LiDAR-materialet försökte man hitta hyddbottnar från stenåldern och arbets- och tillverkningsplatser från den historiska tiden, såsom tjärdalar och kolmilor. Trots försök hittade man emellertid inga dylika fornlämningar i Skaftkärr. Den stadiga stengärdsgården på gränsen mellan byarna från den historiska tiden kunde däremot urskiljas tydligt på vissa platser i LiDAR-visualiseringen.

3. Beskrivning av det undersökta området

Det inventerade området omfattade den norra delen av området för planstommen för Skaftkärr som täcker cirka 150 hektar (bild 1). I väster gränsar området till bostadsområdet Vårberga, i norr till Veckjärvivägen samt i söder till småhusområdet Tarkis och Stensböle skogsområde. Området för planstommen är till stora delar klippigt, relativt stenigt skogsområde där det mestadels växer barrträdsdominerad gallringsskog. I de västra och sydvästra delarna av området ligger Skaftkärrs bäckdal med sina smala åkerområden (sammanlagt ca 21 hektar). I de sydvästra och norra hörnen av det undersökta området ligger Råbergets och Sumpens områden med fyllnadsjord. I övrigt är Skaftkärr tämligen orört och obebott trots att det tätt bebyggda Vårberga ligger alldeles i närheten. Mellan Vårberga och bosättningen i Veckjärvi i öster är terrängen naturskönt klipp- och vildmarksområde som är speciellt populärt bland friluftsmotionärer. Området genomkorsas av ett tätt nätverk av stigar. I den södra delen av Skaftkärr finns en belyst motionsbana. Områdena kring bäckdalen är huvudsakligen skogbevuxna och till

topografin varierande. I närheten av klipporna består jordmånen av mycket finkornigt material, på kullarna av grövre morän och på de höga klipporna av öppen rundhäll med stenblock. I den östra delen av Skaftkärr där höjdnivån överskrider 30 m ö.h. blir terrängen huvudsakligen klippig med fina blockfält och blockstensformationer på vissa ställen.

Bild 1. DG2819:3. Den södra delen av Skaftkärrs bäckdal från kanten av ett åkerfält mot sydväst. Foto Satu Koivisto 30.10.2012/MV.

Terrängens topografi varierar i Skaftkärr från cirka 17 meter i bäckdalen till cirka 47 meter ö.h. på klipporna i det nordöstra hörnet av det undersökta området (bild 2). Utifrån det arkeologiskt sett väsentliga fenomenet, strandförskjutningen, har området stigit över havsytan redan under stenåldern, huvudsakligen i slutet av den mesolitiska tiden, cirka 5000 f.v.t. Den högsta strandnivån för Litorinahavet har i Borgåtrakten beräknats ligga vid 30 m ö.h. Stranden formades under Litorinatransgressionen som enligt den moderna forskningen dateras till omkring 7500 f.v.t. I Skaftkärr eller i dess nära omgivning finns emellertid inga kända objekt från stenåldern med undantag av de cirka tio lösfyndsplatserna från stenåldern. När man grävde ner en högspänningskabel i marken i den östra ändan av Havsvindsvägen i det närbelägna Vårberga hittade man ett typföremål från den mesolitiska stenåldern, ett slipat hålmejsel (NM 22097) på höjdnivån på ca 35 m ö.h. Under granskningen 1985 upptäckte man dock inget som skulle ha tytt på fasta fornlämningar i området. På stränderna vid vattendraget som tidigare låg på den plats där Skaftkärrs bäckdal ligger i dag har säkert redan under stenåldern vandrat jägar-fiskar-samlarbefolkning men åtminstone hittills har man inte lyckats hitta deras boplatser. Rösen som var typiska för bronsåldern (1500–500 f.v.t.) som följde efter stenåldern finns längs så gott som hela kuststräckan, i synnerhet på strandklipporna och öarna utanför Borgå ås mynning. Under den tidiga järnåldern (ca 500 f.v.t.–300 e.v.t.) ökade antalet boplatser i Västra Nyland kraftigt men i Östra Nyland fanns det bosättning bara i Borgåtrakten. Samhällena under den tidiga järnåldern bestod av jordbrukare och boskapsskötare. Förmodligen förekom fiske, jakt och samlande dock ännu bland näringarna under den tidiga järnåldern.

De tätast bebodda områdena under den historiska tiden i Mellersta och Östra Nyland var just älvdalarna i riktning nord-syd. Även Borgå å har varit viktig för bosättningen och trafiken ända sedan den tidiga järnåldern. Huvuddelen av bosättningen antas ha kommit till trakten från Sverige under 1200–1300-talen. Syftet har troligen varit att starkare försöka koppla den nya delen av riket till moderlandet. Traktens administrativa, kyrkliga och handelsmässiga centrum har alltsedan medeltiden varit Borgå stad som ligger på en strategisk plats där de viktigaste vägarna och den största vattenleden möts. Byarna har tidigare varit så kallade gruppbyar som har legat som tätt bebyggda koncentrationer mellan odlingsmarkerna. Senast storskiftet som inleddes i slutet av 1700-talet bröt upp denna gamla form av bosättning. Utifrån de historiska kartorna har Skaftkärr legat i korsningen mellan tre byar och den vattniga bäckdalen har länge utnyttjats som en äng.

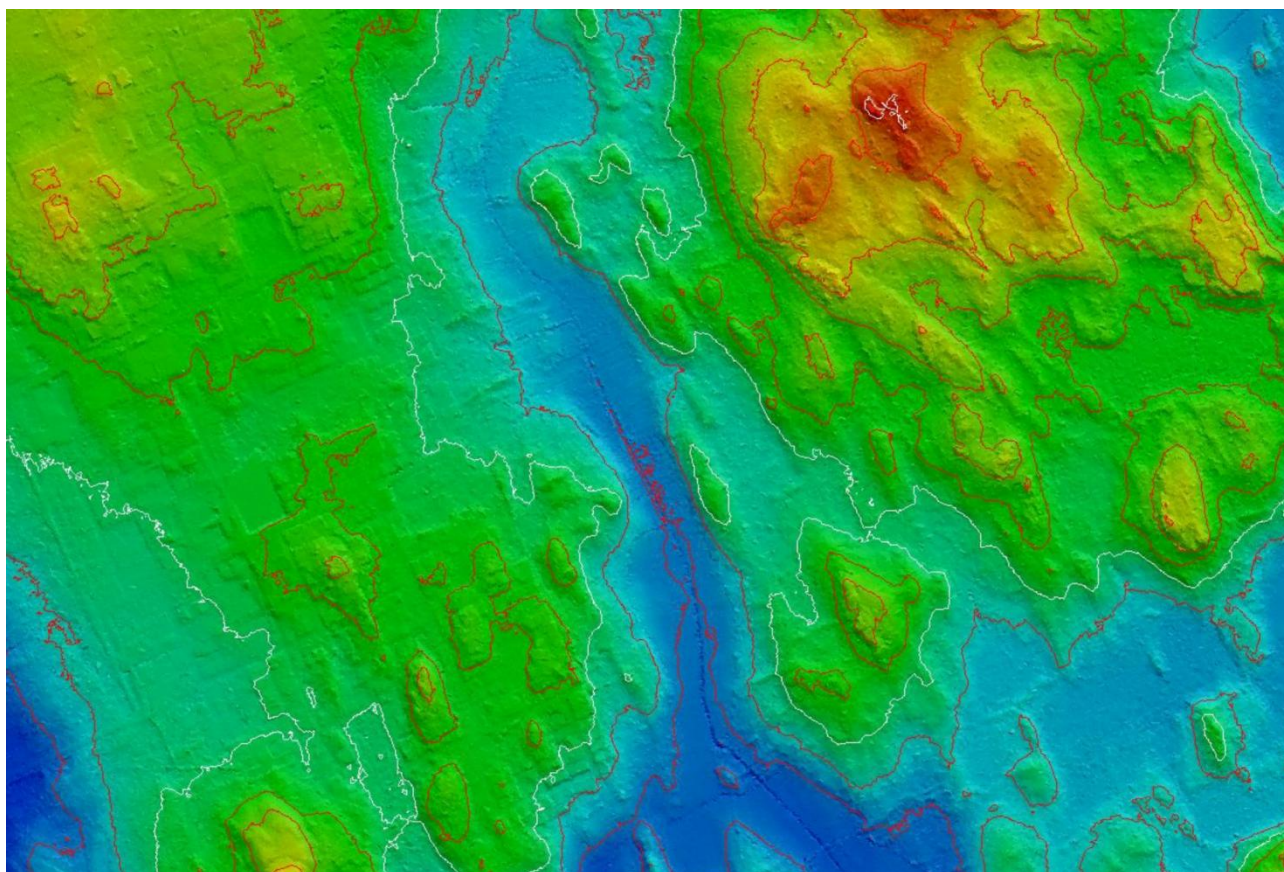

Bild 2. Höjdmodell över Skaftkärr. Vårberga bostadsområde till vänster och Skaftkärrs bäckdal i mitten. Höjdkurvorna med fem meters intervall och vattendragsskedet i slutet av stenåldern med blå färg. Laserskanningsmaterialet Lantmäteriverket, visualisering Satu Koivisto/MV.

I den nordvästra delen av Majbergets planeringsområde som ligger intill Skaftkärr hade man fäst uppmärksamhet vid en gammal stenmur som genomkorsar området i riktningen sydväst-nordost. Den låga kallagda muren upptäcktes ha rasat på vissa ställen. I planbeskrivningen antogs den anknyta till gränsdragning mellan gamla bytomter. Utifrån de historiska kartorna är det verkligen fråga om markering av gamla bygränser. Gränsen finns ritad redan på den äldsta historiska kartan som hittades under denna inventering, Samuel Broterus geometriska karta från 1695 *"Tarkis - Karta öfver egorne med beskrifning"*. Söder om detta område finns en äng som heter *"Skaftkiärr äng"* (bild 3). Med stengärdsgården som går där har man i syd avgränsat Tarkis område, i norr områdena för Borgå stad och där Ånäs säter och i öster området för byn Veckjärvi. Ånäs kungsgård har legat inom Borgå stads område nära korsningen mellan nuvarande Runebergsgatan, Stapelgatan och Ånäsgatan. För första gången nämns kungsgården redan 1560 (fl-numret 1000008257). Söder om Tarkis, cirka 2 km söder om Skaftkärr, har i sin tur legat Stensböle gård vars namn förekommer redan i de första historiska källorna om Borgå från 1300-talet. Denna bygräns har märkts ut även på kartorna från 1763, 1833 och 1845. Gränsen har alltså med säkerhet varit gällande redan på 1600-talet, eventuellt redan tidigare. På kartorna nämns dock inte någon byggd stengärdsgård eller stenmur som byggts som ett märke, bara några få märken som anger gränser, såsom visarstenen *"Wisare"* på Råbergets klippa i det sydvästra hörnet av planeområdet, *"Stor sten"* i den södra kanten av planeområdet och gränstallen *"Råtall"* på Gåsbergets klippa, i den södra delen av planeområdet. Byggandet av stengärdsgården kan dock med relativt stor säkerhet dateras till samma tidpunkt, till 1600–1700-talet. Därmed är det fråga om en fornlämning.

Bild 3. Skaftkärr och gränslinjen som går vid stengårdsgården (med röd färg) på en förstoring av Samuel Broterus geometriska karta från 1695. Bäckdalen har under denna tid varit en äng. Karta: Nationalarkivets digitala arkiv [<http://digi.narc.fi/digi/>].

4. Beskrivning av undersökningsmetoderna och fältarbetet

Samtliga uppgifter om det inventerade området i fornlämningsregistret kontrollerades och fick GPS-koordinater som fastställdes med hjälp av GPS-navigatoren Garmin Montana 650t (noggrannhet ± 5 m). Man sökte efter nya objekt på platser som ansågs vara lämpliga för förhistorisk bosättning genom att granska terrängen och göra tiotals sonderingar med en tunn sond och några provgropar med fältspadar. Observationerna som gjordes inom det undersökta området digitalfotograferades och antecknades. Utifrån anteckningarna har objektbeskrivningarna i rapporten utarbetats.

Fältarbetet under inventeringen genomfördes under två arbetsdagar den 30–31 oktober 2012 genom att vandra i olika delar av det undersökta området (se kartan s. 3). Tidpunkten var lämplig för fältarbetet eftersom markvegetationen hade lagt sig, löven fallit från träden och marken inte ännu var frusen. Natten mellan fältarbetsdagarna hade det snöat i Borgå men det tunna snötäcket förhindrade inte granskningen eftersom tjäle inte hade hunnit bildas och det tunna snötäcket smälte bort under dagen. Granskningen av området inleddes i söder, i de södra och sydöstra delarna av Vårberga bostadsområde. Därifrån fortsatte arbetet norrut och mot Veckjärvivägen. Man gick systematiskt igenom i synnerhet de västliga och östliga sluttningarna av Skaftkärrs bäckdal och de sandiga terrasserna vid höjdkurvan på cirka 20 m ö.h. genom att borra och göra provgropar, eftersom dessa platser såväl till jordarten, läget och höjdnivån ansågs vara mycket lämpliga för eventuella boplatser från stenåldern. Även strandhöjder på 30–35 m ö.h. från den tidigare stenåldern inom det östliga klippområdet på Skaftkärrs åker inventerades mera systematiskt med en borr för att eventuellt hitta mesolitiska boplatser. Terrängen var emellertid relativt stenig och klippig och trots talrika försök gjorde man inga nya observationer. På höjdnivån på cirka 30 m ö.h. kunde man på flera ställen urskilja en grov stenåker som är ett tecken på en fornstrand. Härifrån uppåt var terrängen huvudsakligen klippig.

Den viktigaste observationen i det undersökta området var att stenmuren som redan nämndes i utredningen om detaljplaneområdet Majberget fortsatte i riktning sydväst-nordost på båda sidorna av Skaftkärrs åker och att den ändrade riktning mot nord-nordväst mot Veckjärvivägen. På vissa ställen har

muren bevarats mycket bra och dess bevarade delar mättes sammanlagt överskrida 900 meter. Delvis har muren förstörts eller också finns det hål i den. Dessutom bestämde man under inventeringen med hjälp av en GPS-anordning positionen för samtliga spår som avvek från naturmiljön och som människan har orsakat under olika tider, såsom stenrösen, stenbrott, byggnadsrester och gropar, I rapporten listas samtliga observationer och objekt som är väsentliga med tanke på skyddsmyndighetens arbete och detaljplaneplaneringen. Ett förslag till skyddsstatus för objekten har likaså antecknats i rapporten.

5. Sammanfattning

Den arkeologiska inventeringen av planeområdet Skaftkärr genomfördes under två fältarbetsdagar den 30–31 oktober 2012. Det undersökta området omfattar cirka 150 hektar (1,5 km²). Under inventeringen granskades de tidigare objekten i området som hade antecknats i fornlämningsregistret: fyndplatsen för den halvfärdiga Skaftkärr-båtyxan, den odaterade stenkonstruktionen i Omenattarha och de eventuella stenkonstruktionerna i Skaftkärr 1–4. Dessutom sökte man efter nya förhistoriska och historiska fornlämningar med hjälp av en analys av kart- och flyglaserskanningsmaterialet (LiDAR) och genom att granska och borra på sådana platser i terrängen som ansågs vara arkeologiskt potentiella. Undersökningen omfattade fornlämningar från såväl den förhistoriska som från den historiska tiden.

I det undersökta området hittades sex nya objekt som alla var tecken på att området för planstommen hade utnyttjats under den historiska tiden. En sammanfattning av de inventerade objekten finns i tabellen på följande sida. I kolumnerna X och Y anges koordinaterna för objektets mittpunkt i koordinatsystemet ETRS-TM35FIN. I kolumnen Skyddsförslag tar man ställning till huruvida objektet ska inkluderas eller inte i fornlämningsregistret som Museiverket upprätthåller. Den slutgiltiga bedömningen av objektets skyddsstatus görs emellertid av skyddsmyndigheten vid Museiverket.

OBJEKT	FORNLÄMNINGSREGISTRER	KONSTRUKTIONER OCH TOLKNING	X	Y	Översta Z	Lägst Z	GAMLA KARTOR	SKYDDSFÖRSLAG
Omenatarha 1	fast fornlämning	gränsmärke och stenläggningar	428999	6696211	47,0	43,0	-	Objektet omfattas eventuellt av lagen om fornminnen
Skaftkärr	fyndplats	fyndplats, inga fasta fornlämningar	428879	6695609	20,0	17,5	-	objektet hör till skyddsregistret som fyndplats
Skaftkärr 1	eventuell fornlämning	naturlig strandstenjord	429251	6695404	32,0	30,0	-	objektet omfattas inte av lagen om fornminnen
Skaftkärr 2	eventuell fornlämning	naturlig strandstenjord	429480	6695646	45,0	42,5	-	objektet omfattas inte av lagen om fornminnen
Skaftkärr 3	eventuell fornlämning	naturlig strandstenjord	429719	6695769	47,5	45,0	på den nuvarande grundkartan blockfält	objektet omfattas inte av lagen om fornminnen
Skaftkärr 4	eventuell fornlämning	naturlig strandstenjord	429730	6696028	48,0	45,0	-	objektet omfattas inte av lagen om fornminnen
Skaftkärr stengårdsgård	nytt objekt	Stengårdsgård/stenmur	428950	6694403	37,0	17,0	kartorna från 1695 och 1763	objektet omfattas av lagen om fornminnen
Bruna ängen	nytt objekt	gropar och stengårdsgård	428983	6694227	17,0	12,0	kartan från 1763	objektet omfattas förmodligen av lagen om fornminnen
Soldatsäng	nytt objekt	konstruktionsbotten, odlingsrösen och diken	429169	6694327	17,5	15,0	kartan från 1763	objektet omfattas förmodligen av lagen om fornminnen
Veckjärvi stenbrott	nytt objekt	stenbrott	429766	6695304	37,5	35,0	-	objektet omfattas förmodligen av lagen om fornminnen
Omenatarha 2	nytt objekt	stenbrott	428927	6696068	40,0	30,0	åtminstone inte på kartan från 1833	objektet omfattas förmodligen av lagen om fornminnen
Skaftkärr stenbrott	nytt objekt	stenbrott	429020	6695592	25,0	20,0	två lador i närheten på kartan från 1833	objektet omfattas förmodligen av lagen om fornminnen

6. De inventerade objekten inom området för planstommen

6.1. Kända objekt

Borgå Omenatarha 1 [1000015291]

Art: fast fornlämning
Fornlämningstyp: stenkonstruktioner
Preciserad typ: rösen
Fridlysningsklass: 2
Antal: 4
Datering: odaterat
Tidigare undersökningar: Helena Ranta granskning (har inte rapporterats)

Koordinater: N: 6696211 Ö: 428999
Z/m ö.h. den lägsta: 43,00 (felaktig höjduppgift i fornlämningsregistret)
Z/m ö.h. den högsta: 47,00
Koordinaterna anger: ett gränsmärke
Positionsbestämningens noggrannhet: GPS-positionering
Avståndsinformation: Cirka 3 kilometer öster om Borgå domkyrka
Grundkarta: 302102 Borgå
Gårdar: 638-486-41
638-10-9903-1
638-486-1-8
Bilder: DG2825:1-5
Kartor: det undersökta området s. 4 och kartan över observationer s. 13

Beskrivningen i fornlämningsregistret:

Rösen ligger drygt 170 meter nordost om korsningen mellan Gamla Veckjärvivägen och Skaftkärrsvägen. I en granskog, nordväst om den högsta punkten av den kala klippan inom ett område på cirka 20 x 15 meter finns fyra rösen som är en halv meter höga och har en diameter på tre meter (se underobjekt). I det östligaste röset står en gränsssten som anger tomtens hörn. Rösen har byggts av stenar på 20–40 centimeter. Det västligaste röset har byggts av större stenar. Rösen härstammar förmodligen från den historiska tiden. Orsaken till varför de har byggts kunde inte klarläggas under terränggranskningen.

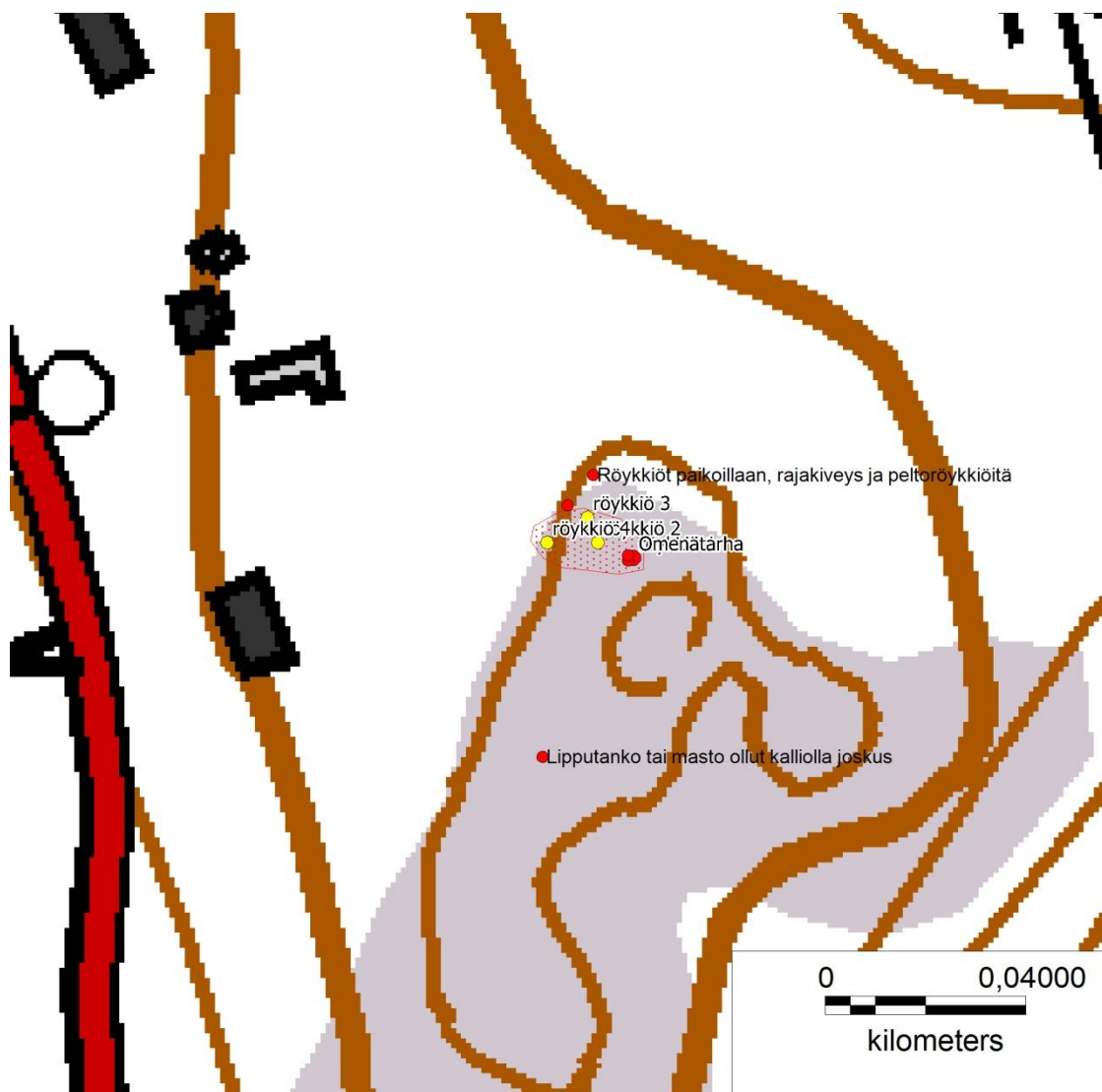
Bild 4. DG2825:5 Panoramabild av gränsmärket på objektet Omenatarha 1 (i mitten framför tallen) och stensättningarna. Bilden har tagits mot ost-sydost. Foto Satu Koivisto 31.10.12/MV.

Inventering 2012:

Objektet granskades den 31 oktober 2012. Platsen utgör en del av kanten av ett större klippområde, terrängen sluttar svagt mot det nya bostadsområdet Äppelgården. I närheten finns många pågående byggprojekt. På platsen hittades flera stensättningar som jag inte anser bilda tydliga rösen utan är oklara stenläggningar som kopplas till varandra. På kanten av stensättningarna fanns ett gränsmärke där man hade huggit in och målat med röd färg antingen 24 eller B4. Märket står i hörnet av tre gårdars gränser. Stenarna har förmodligen samlats på platsen till följd av röjning. Det kunde emellertid inte klarläggas under inventeringen när och varför stensättningarna har byggts på platsen. Sannolikt är gränsen inte så gammal eftersom den inte har märkts ut på kartorna från sent 1800-tal. Utan närmare undersökningar är det omöjligt att säga om objektet åldersmässigt omfattas av lagen om fornminnen eller inte. Objektet föreslås heta Omenatarha 1 eftersom man i närheten av det har hittat stenbrottet Omenatarha 2.

Omenatarha 1

Karta över observationer

Borgå Skaftkärr [1000003907]

Art: lösfynd
Fornlämningstyp: fyndplatser
Datering: från stenåldern
Preciserad datering: icke fastställd
Accessionsdiarium NM 27951 Halvfärdig båtyxa
Tidigare undersökningar: -

Koordinater: N: 6695609 Ö: 428879
Z/m ö.h. den lägsta: 17,50
Z/m ö.h. den högsta: 20,00
Koordinaterna anger: en odlingslott
Positionsbestämningens noggrannhet: beräknad fyndplats
Avståndsinformation: 3,2 km väst-nordväst från Borgå domkyrka
Grundkarta: 302102 Borgå
Gård: 638-486-6-77
Bilder: DG2824:1-2
Karta: det undersökta området s. 4

Beskrivningen i fornlämningsregistret:

I Vårberga, i Skaftkärrs koloniträdgård har man i samband med trädgårdsarbeten hittat en halvfärdig båtyxa (NM 27951). Fyndplatsen har inte granskats.

Inventering 2012:

Föremålet lades till i Nationalmuseet samlingar 1983 när yxan hittades väster om Skaftkärrs bäck på en odling på en åkerkant i samband med trädgårdsarbeten. Det halvfärdiga föremålet har uppskattats representera finländsk formgivning från sena stenåldern. Hålet på dess skaft har gjorts genom att rörborra och själva föremålets form har skapats genom prickhuggning. Det halvfärdiga föremålet har dock av någon anledning inte slipats färdigt.

Fyndplatsen granskades den 31 oktober 2012. På platsen finns ett område med odlingslotter utanför en ny villa. Området sluttar svagt mot öster mot Skaftkärrs bäck. Sonderingen visar att marken är lerblandad gammal åkermark som är ganska våt om man gräver djupare. Utifrån inventeringen kan man anta att stenyxan antingen med avsikt har hamnat i det låga strandvattnet i slutet av stenåldern eller så har den följt med strömmen från ett sandigare område längre upp. Man upptäckte inget som skulle ha tytt på fasta fornlämningar på platsen eller i dess omgivning. Förmodligen är det fråga om ett föremål som man har tappat bort eller offrat i strandvattnet.

Bild 5. DG2824:1 Platsen där Skaftkärrs båtyxa hittades i mitten av bilden vid odlingslotten. Bilden har tagits mot norr. Foto Satu Koivisto 31.10.12/MV.

Borgå Skaftkärr 1**[1000018788]**

Art: naturformationer

Fornlämningstyp: -

Preciserad typ: icke fastställd

Fridlysningsklass: icke fastställd

Koordinater: N: 6695404 Ö: 429251

Z/m ö.h. den lägsta: 30,00

Z/m ö.h. den högsta: 32,00

Koordinaterna anger: stenjord

Positionsbestämningens noggrannhet: icke fastställd

Avståndsinformation: Cirka 3,4 kilometer ost-sydost om Borgå domkyrka

Grundkarta: 302102 Borgå

Karta: det undersökta området s. 4

Beskrivningen i fornlämningsregistret:

Ett eventuellt röseobjekt som inte har granskats.

Inventering 2012:

Klipporna i den östra delen av Skaftkärr granskades den 31 oktober 2012. Då upptäckte man att det i området finns flera geologiska formationer, forntida strandstenjordar och kantformationer till följd av istiden. Inom klippområdet kan man på vissa ställen mycket tydligt urskilja en forntida strandstenjord på cirka 30–35 m ö.h., likaså lite längre upp på klippområdet cirka 40 m ö.h. . I stenjorden hittades inget som skulle ha tytt på fornlämningar med undantag av några oklara tecken på grävningar eller röjningar. Det är fråga om ett geologiskt fenomen såsom de övriga eventuella objekten Skaftkärr 2, 3 och 4 i fornlämningsregistret.

Bild 6. DG2819:9 Massiv strandstenjord inom klippområdet i den östliga delen av Skaftkärr på strandnivån vid cirka 30 m ö.h. och högre. På vissa ställen hade det bildats stenhögar som påminde om rösen men jag anser att det är fråga om ett naturfenomen. Bilden har tagits mot nordväst. Foto Satu Koivisto 30.10.2012/MV.

Borgå Skaftkärr 2 [1000018789]

Art: naturformationer
Fornlämningstyp: -
Preciserad typ: icke fastställd
Fridlysningsklass: icke fastställd

Koordinater: N: 6695646 Ö: 429480
Z/m ö.h. den lägsta: 43,00
Z/m ö.h. den högsta: 45,00

Koordinaterna anger: stenjord
Positionsbestämningens noggrannhet: icke fastställd
Avståndsinformation: Cirka 3,5 kilometer ost-sydost om Borgå domkyrka
Grundkarta: 302102 Borgå
Karta: det undersökta området s. 4

Beskrivningen i fornlämningsregistret:
Ett eventuellt röseobjekt som inte har granskats.

Inventering 2012:

Se beskrivningen av objektet Skaftkärr 1. Det är fråga om ett geologiskt fenomen såsom de eventuella objekten Skaftkärr 1, 3 och 4 i fornlämningsregistret.

Borgå Skaftkärr 3 [1000018791]

Art: naturformationer
Fornlämningstyp: -
Preciserad typ: icke fastställd
Fridlysningsklass: icke fastställd

Koordinater: N: 6695769 Ö: 429719
Z/m ö.h. den lägsta: 45,00
Z/m ö.h. den högsta: 47,00
Koordinaterna anger: stenjord
Positionsbestämningens noggrannhet: icke fastställd
Avståndsinformation: Cirka 3,7 kilometer ost-sydost om Borgå domkyrka
Grundkarta: 302102 Borgå
Karta: det undersökta området s. 4

Beskrivning i fornlämningsregistret:
Ett eventuellt röseobjekt som inte har granskats

Inventering 2012:

Se beskrivningen av objektet Skaftkärr 1. Det är fråga om ett geologiskt fenomen såsom de eventuella objekten Skaftkärr 1, 2 och 4 i fornlämningsregistret.

Borgå Skaftkärr 4

[1000018792]

Art: naturformationer

Fornlämningstyp: -

Preciserad typ: icke fastställd

Fridlysningsklass: icke fastställd

Koordinater: N: 6696028 Ö: 429730

Z/m ö.h. den lägsta: 47,00

Z/m ö.h. den högsta: 48,00

Koordinaterna anger: stensjord

Positionsbestämningens noggrannhet: icke fastställd

Avståndsinformation: Cirka 3,7 kilometer ost-sydost om Borgå domkyrka

Grundkarta: 302102 Borgå

Karta: det undersökta området s. 4

Beskrivningen i fornlämningsregistret:

Ett eventuellt röseobjekt som inte har granskats.

Inventering 2012:

Se beskrivningen av objektet Skaftkärr 1. Det är fråga om ett geologiskt fenomen såsom de eventuella objekten Skaftkärr 1, 2 och 3 i fornlämningsregistret.

6.2. Nya objekt

Borgå Skaftkärr stengårdsgård

Fornlämningstyp: stenkonstruktioner
Preciserad typ: stenmurar
Förslag till fridlysningsklass: 2
Antal: 1
Datering: historisk
Skyddsförslag: objektet omfattas av lagen om fornminnen

Koordinater: N: 6694403 Ö: 428950
Z/m ö.h. den lägsta: 17,0
Z/m ö.h. den högsta: 37,0
Koordinaterna anger: stenmurens mittpunkt
Positionsbestämningens noggrannhet: GPS-positionering
Avståndsinformation: Cirka 3,5 kilometer sydost om Borgå domkyrka
Grundkarta: 302102 Borgå
Gårdar: 638-12-9903-1
638-471-1-122
638-486-1-8
638-477-3-29
638-486-6-1
Bilder: DG2820:1-10
Kartor: det undersökta området s. 4 och kartan över observationer s. 19

Inventering 2012:

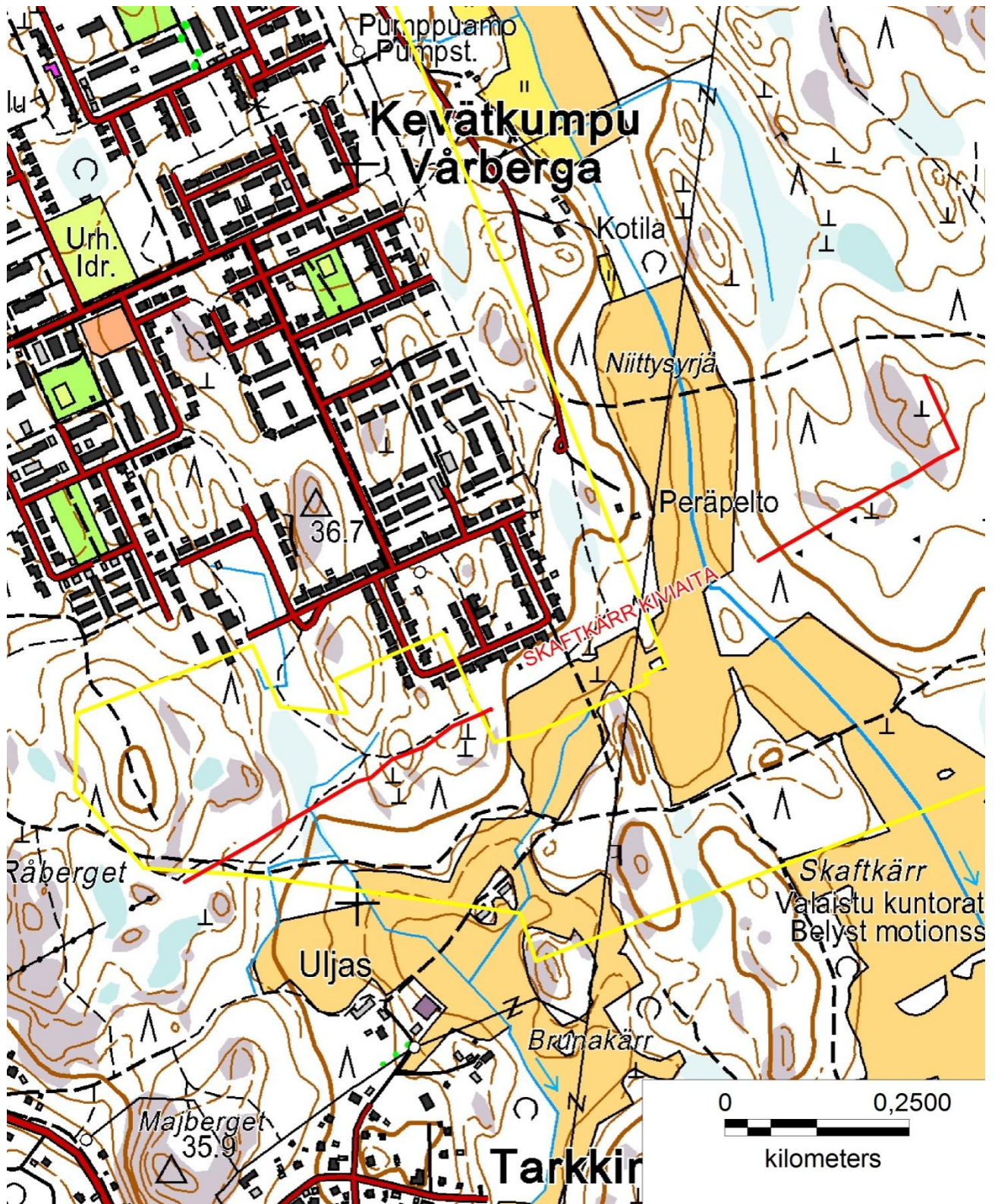
Objektet ligger i den södra delen av området för planstommen, i södra kanten av Vårberga bostadsområde och fortsätter mot nordost och nord-nordväst öster om Skaftkärr. I det sydvästra hörnet av det undersökta området fortsätter stenkonstruktionerna mot sydväst mot Råberget som nyligen har kalhuggits och där trädstubbar har tagits bort och markytan skalats av. Stenmuren ter sig emellertid vara relativt hel trots den kraftiga bearbetningen av markgrunden. Stenmuren fortsätter nästan utan avbrott till hörnet av Skaftkärrs åker under en sträcka på sammanlagt 480 meter. På åkern och i dess kanter kunde man inte urskilja stengårdsgården men återigen öster om bäckdalen fortsätter stenmuren nästan utan avbrott cirka 310 meter mot nordost till den nordostliga kanten av Gåsbergets klippa, byter riktning mot nord-nordväst och fortsätter vidare cirka 107 meter. Den sammanlagda längden av de bevarade delarna av stenmuren uppgår därmed till cirka 900 meter. Stenkonstruktionen är noggrant hopsatt och påminner på vissa ställen om en kallagd mur. På de historiska kartorna från 1695 och 1763 har man vid stenkonstruktionen märkt ut gränsen mellan tre byar (bild 7). Jag har inte tidigare sett en lika lång och väl bevarad gränskonstruktion. Därför borde skyddet av stenmuren tryggas mot den föränderliga markanvändningen.

(Nedan) Kartan "Tarkis Karta öfver egorne med delningsbeskrifning" från 1763 som finns i nationalarkivets digitala arkiv [<http://digi.narc.fi/digi/>]. Den nämnda bygränsen går vid stenmuren och byter riktning mot nord-nordväst vid gränstallen på Gåsberget.

Kartan över observationer: stengårdsgården i Skaftkärr.

De enhetliga delarna av stenkonstruktionen har märkts ut på kartan med ett rött streck.

Borgå Bruna ängen

Fornlämningstyp: fornlämningsgrupper
Preciserad typ: källargropar och stengårdsgård
Förslag till fridlysningsklass: 2
Antal: icke fastställd
Datering: historisk
Skyddsförslag: objektet omfattas förmodligen av lagen om fornminnen

Koordinater: N: 6694227 Ö: 428983
Z/m ö.h. den lägsta: 12,0
Z/m ö.h. den högsta: 17,0
Koordinaterna anger: en källargrop
Positionsbestämningens noggrannhet: GPS-positionering
Avståndsinformation: Cirka 3,6 kilometer sydost om Borgå domkyrka
Grundkarta: 302102 Borgå
Gård: 638-471-1-122
Bilder: DG2821:1
Kartor: det undersökta området s. 4 och kartan över observationer s. 21

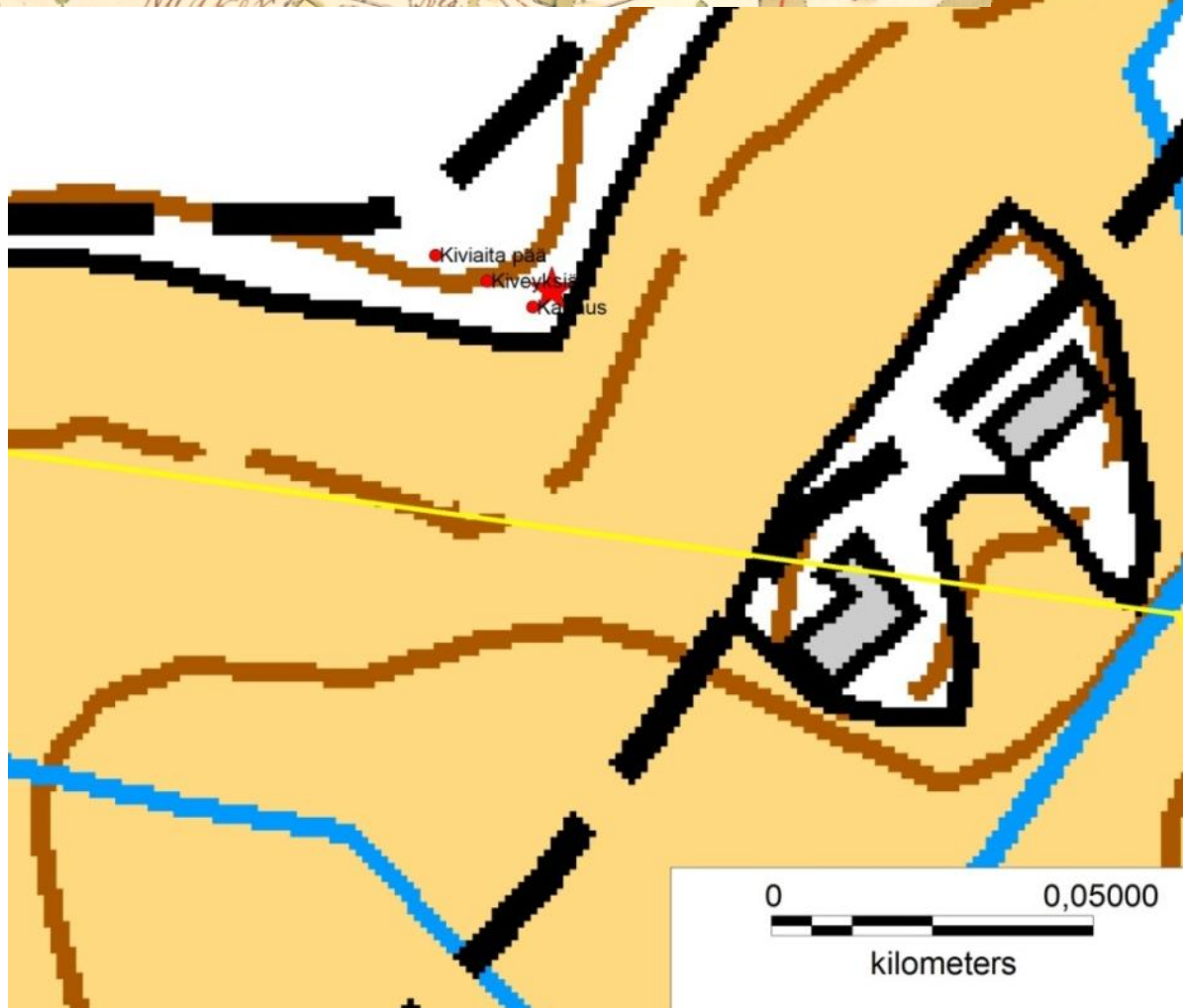
Inventering 2012:

Söder om stengårdsgården i Skaftkärr, i kanten av en skogig kulle mellan motionsspåret och Tarkis åker hittades rester av en stengårdsgård, högar med undanröjda stenar och en eventuell källargrop som är cirka 80 cm djup och har en diameter på cirka 5 meter. På platsen har på kartan från 1763 märkts ut stängsel mellan åkern och det steniga skogsområdet samt en väg till Borgå. Söder om kullen öppnar sig en liten åker som heter Bruna ängen. Likadana åkerlappar finns redan på kartan från 1695. Konstruktionerna hänför sig förmodligen till bosättningen och odlingsverksamheten på 1600–1700-talen. Inventeringsobservationerna har märkts ut på kartan över observationer på följande sida.

Bild 8. DG2821:1 Källargropen på Bruna ängen på en skogig kulle mellan åkern och motionsspåret. Bilden har tagits mot sydost. Foto Satu Koivisto 30.10.2012/MV.

Bruna ängen på den historiska kartan från 1763 [<http://digi.narc.fi/digi/>] och inventeringsobservationerna på den nuvarande grundkartan. Motionsspåret går nära den gamla vägen till Borgå och följer det steniga skogsområdets kant. Under Bruna ängen och åkern som hör ihop med den samtingärdade gränser för ängarna.

Borgå Soldatsäng

Fornlämningstyp:	fornlämningsgrupper
Preciserad typ:	konstruktionsbotten, stenkonstruktioner och dikesschakt
Förslag till fridlysningsklass:	2
Antal:	icke fastställd
Datering:	historisk
Skyddsförslag:	objektet omfattas förmodligen av lagen om fornminnen
Koordinater:	N: 6694227 Ö: 429169
Z/m ö.h. den lägsta:	15,0
Z/m ö.h. den högsta:	17,5
Koordinaterna anger:	en stenkonstruktion
Positionsbestämningens noggrannhet:	GPS-positionering
Avståndsinformation:	Cirka 3,7 kilometer sydost om Borgå domkyrka
Grundkarta:	302102 Borgå
Gård:	638-471-1-122
Bilder:	DG2822:1
Kartor:	det undersökta området s. 4 och kartan över observationer s. 23

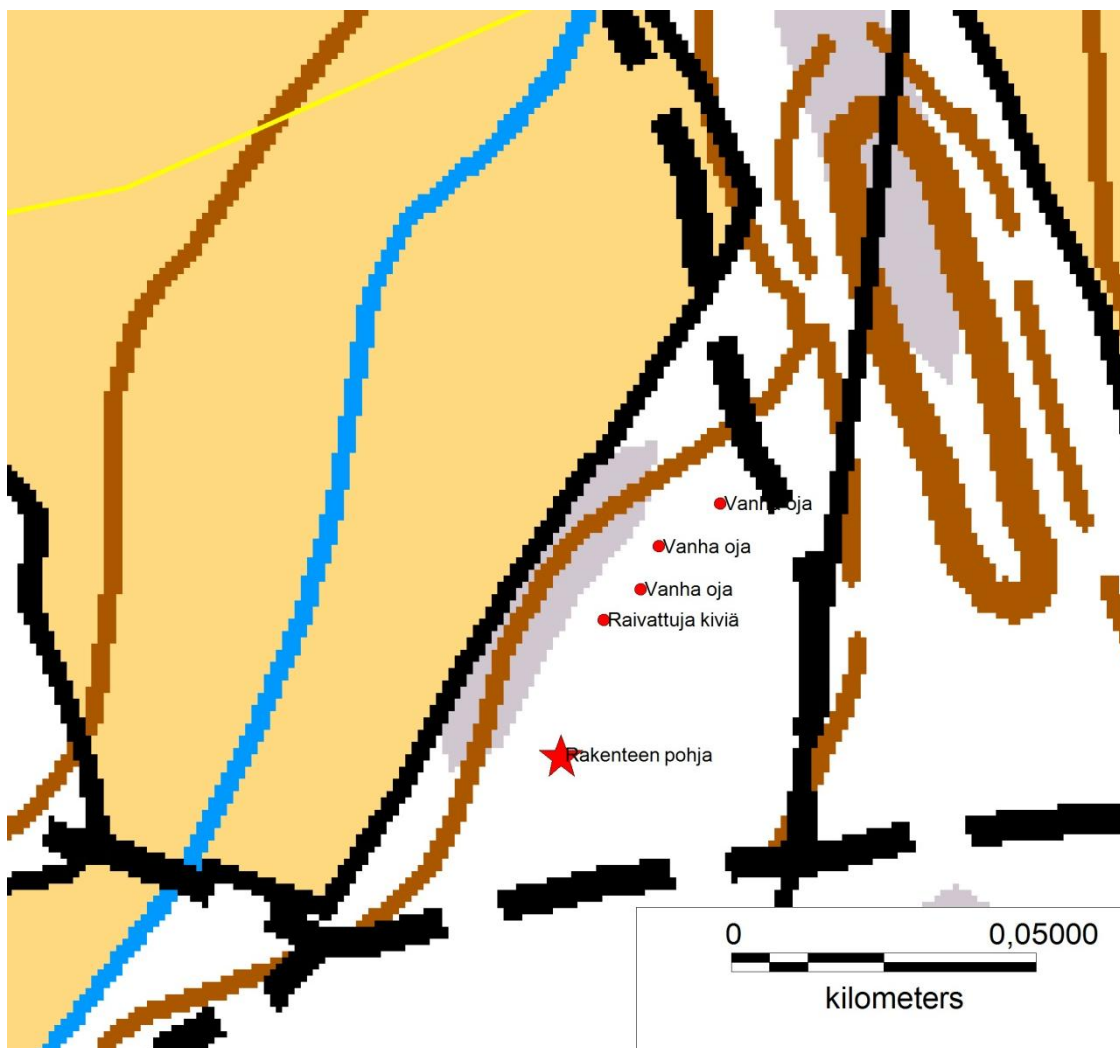
Inventering 2012:

I den södra kanten av Skaftkärrs åker, på en skogig sluttning hittades förmodligen en byggnadsbotten, odlingsrösen och diken. På kartan från 1763 finns där en äng som heter Soldatsäng. Byggnadsbottens storlek är cirka 4 x 4 meter och i dess kant står en häll av bruten sten. I närheten av konstruktionen finns högar med undanröjda stenar och gamla igenvuxna åkerdiken. Inventeringsobservationerna har antecknats på kartan över observationer på följande sida.

Bild 9. DG2822:1 Soldatsängen. Byggnadsbotten på en skogig avsats. Bilden har tagits mot nordväst.
Foto Satu Koivisto 30.10.2012/MV.

Kartan över observationer: Soldatsäng.
Inventeringsobservationerna anges med röd färg på kartan.

Borgå Veckjärvi stenbrott

Fornlämningstyp: platser där man skaffat råvaror
Preciserad typ: stenbrott
Förslag till fridlysningsklass: 2
Antal: 1
Datering: historisk
Skyddsförslag: objektet omfattas förmodligen av lagen om fornminnen

Koordinater: N: 6695304 Ö: 429766
Z/m ö.h. den lägsta: 35,0
Z/m ö.h. den högsta: 37,5
Koordinaterna anger: ett stenbrott
Positionsbestämningens noggrannhet: GPS-positionering
Avståndsinformation: Cirka 3,9 kilometer ost-sydost om Borgå domkyrka
Grundkarta: 302102 Borgå
Gårdar: 638-477-3-29
Bilder: DG2823:1-2
Karta: det undersökta området s. 4

Inventering 2012:

I den östliga delen av det undersökta området, mitt i ett skogigt klippområde hittades en zon med brutna stenar. På stenarna kunde urskiljas tydliga spår efter borrhning. Under inventeringen av området för planstommen gjorde man på flera ställen observationer om dylik verksamhet. Det granithaltiga klippmaterialet i Skaftkärr har förmodligen lämpat sig väl för byggarbeten och det är möjligt att man har behövt stenmaterialet för att bygga Borgå stad. Jag hittade ingen information i historiska källor om att man skulle ha hämtat stenmaterial från Skaftkärr men förmodligen har området utnyttjats även under de olika skedena av stadsbyggandet. Med hjälp av borrhspåren kunde det vara möjligt att spåra upp tekniska drag som är kännetecknande för en viss tidsperiod. Stenborrar har använts i Finland åtminstone redan i slutet av 1700-talet när bergsindustrin utvecklades enligt sina europeiska förebilder. Det är möjligt att man har brutit sten på Skaftkärrs berg ända sedan 1700-talet till åtminstone 1900-talet.

Bild 10. DG2823:2 Veckjärvi stenbrott.
Borrhspår på stenblock på Skaftkärrs
berg. Foto Satu Koivisto
30.10.2012/MV.

Borgå Omenatarha 2

Fornlämningstyp: platser där man skaffat råvaror
Typens konstruktion: stenbrott
Förslag till fridlysningsklass: 2
Antal: 1
Datering: historisk
Skyddsförslag: objektet omfattas förmodligen av lagen om fornminnen

Koordinater: N: 6696068 Ö: 428927
Z/m ö.h. den lägsta: 30,0
Z/m ö.h. den högsta: 40,0
Koordinaterna anger: ett stenbrott
Positionsbestämningens noggrannhet: GPS-positionering
Avståndsinformation: Cirka 2,9 kilometer öster om Borgå domkyrka
Grundkarta: 302102 Borgå
Gårdar: 638-486-1-8
Bilder: DG2826:1-2
Karta: det undersökta området s. 4

Inventering 2012:

Norr om korsningen mellan Gamla Veckjärvivägen och Skaftkärrsvägen reser sig en hög bergkulle vars sydvästra kant har brutits kraftigt. Det finns flera stenblock framför berget och på en del av bergväggen kan man urskilja spår efter borrhning. Stenbrott har åtminstone inte märkts ut på kartorna över det undersökta området från den historiska tiden.

Bild 11. DG2826:2 Omenatarha 2.
Spår efter brytning på berget nära kanten av Gamla Veckjärvivägen.
Bilden har tagits mot nordost.
Foto Satu Koivisto 31.10.12/MV.

Borgå Skaftkärr stenbrott

Fornlämningstyp: platser där man skaffat råvaror
Preciserad typ: stenbrott
Förslag till fridlysningsklass: 2
Antal: 1
Datering: historisk
Skyddsförslag: objektet omfattas förmodligen av lagen om fornminnen

Koordinater: N: 6695592 Ö: 429020
Z/m ö.h. den lägsta: 20,0
Z/m ö.h. den högsta: 25,0
Koordinaterna anger: ett stenbrott
Positionsbestämningens noggrannhet: GPS-positionering
Avståndsinformation: Cirka 3 kilometer ost-sydost om Borgå domkyrka
Grundkarta: 302102 Borgå
Gårdar: 638-486-6-77
Bilder: DG2827:1-2
Karta: det undersökta området s. 4

Inventering 2012:

I den östra kanten av Skaftkärrs åker, vid en klippig sluttning som sluttar mot sydväst hittades också spår efter stenbrytning. På kartan från 1833 finns det två lador i närheten av platsen; stenbrottet har inte märkts ut på kartan. Objektet anknyter förmodligen till likadan verksamhet som de övriga stenbrotten i området för planstommen, Veckjärvi stenbrott och Äppelgården 2. Tidpunkten för stenbrytningen kan beräknas vara mellan slutet av 1700-talet och 1900-talet.

Bild 12. DG2827:1 Skaftkärr stenbrott. Spår efter brytning på stenblock. Bilden har tagits mot nord-nordväst.
Foto Satu Koivisto 31.10.12/MV.

Bilaga 1. Förteckning över digitala bilder (arkiverat med finsk beskrivning)

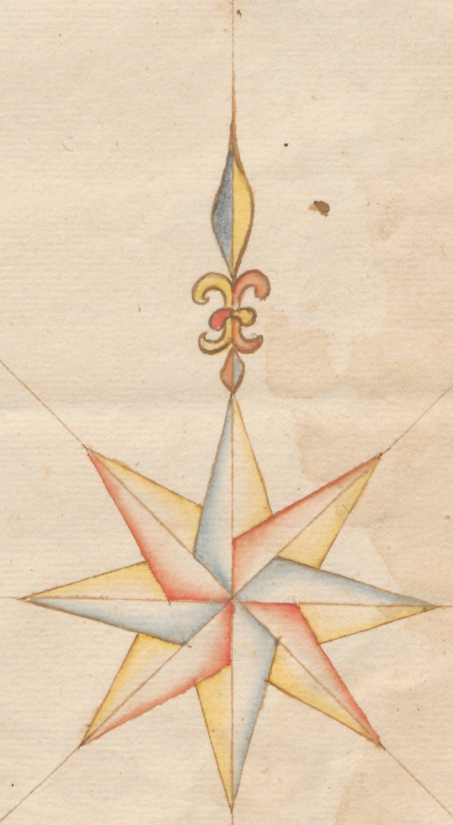
Kokoelma	Alakokoelma	Kuvan numero	Aihe	Aiheen paikat	Valmistusaika	Tekijä	Mitat
Arkeologian kuvakokoelma	Digikuvakokoelma	DG2819:1	Yleiskuva Skaftkärrin tutkimusalueen eteläosasta. Kuvattu lounaaseen.	Porvoo	2012	kuvaaja: Satu Koivisto	3456 x 2304 pixel
Arkeologian kuvakokoelma	Digikuvakokoelma	DG2819:2	Yleiskuva Skaftkärrin tutkimusalueen eteläosasta. Kuvattu lounaaseen.	Porvoo	2012	kuvaaja: Satu Koivisto	3456 x 2304 pixel
Arkeologian kuvakokoelma	Digikuvakokoelma	DG2819:3	Yleiskuva Skaftkärrin tutkimusalueen eteläosasta. Kuvattu lounaaseen.	Porvoo	2012	kuvaaja: Satu Koivisto	7864 x 2304 pixel
Arkeologian kuvakokoelma	Digikuvakokoelma	DG2819:4	Rakennuksen betonijalka vanhan Peräpellon tilan läheisyydessä. Kuvattu luoteeseen.	Porvoo	2012	kuvaaja: Satu Koivisto	3456 x 2304 pixel
Arkeologian kuvakokoelma	Digikuvakokoelma	DG2819:5	Peräpellon betonijalan päältä löytyi vanha hautakivi.	Porvoo	2012	kuvaaja: Satu Koivisto	3456 x 2304 pixel
Arkeologian kuvakokoelma	Digikuvakokoelma	DG2819:6	Skaftkärrin kallioalueella oli järeä muinainen rantakivikko noin 30 m mpy. Kuvattu luoteeseen.	Porvoo	2012	kuvaaja: Satu Koivisto	3456 x 2304 pixel
Arkeologian kuvakokoelma	Digikuvakokoelma	DG2819:7	Skaftkärrin kallioalueella oli järeä muinainen rantakivikko noin 30 m mpy. Kuvattu luoteeseen.	Porvoo	2012	kuvaaja: Satu Koivisto	3456 x 2304 pixel
Arkeologian kuvakokoelma	Digikuvakokoelma	DG2819:8	Skaftkärrin kallioalueella oli järeä muinainen rantakivikko noin 30 m mpy. Kuvattu luoteeseen.	Porvoo	2012	kuvaaja: Satu Koivisto	3456 x 2304 pixel
Arkeologian kuvakokoelma	Digikuvakokoelma	DG2819:9	Skaftkärrin kallioalueella oli järeä muinainen rantakivikko noin 30 m mpy. Kuvattu luoteeseen.	Porvoo	2012	kuvaaja: Satu Koivisto	4817 x 1959 pixel
Arkeologian kuvakokoelma	Digikuvakokoelma	DG2820:1	Skaftkärrin kiviaita Kevätkummun eteläreunalla. Kuvattu länteen.	Porvoo	2012	kuvaaja: Satu Koivisto	3456 x 2304 pixel
Arkeologian kuvakokoelma	Digikuvakokoelma	DG2820:10	Skaftkärrin kiviaita jatkuu kaava-alueen ulkopuolelle lounaaseen.	Porvoo	2012	kuvaaja: Satu Koivisto	5319 x 1926 pixel
Arkeologian kuvakokoelma	Digikuvakokoelma	DG2820:2	Skaftkärrin kiviaita Kevätkummun eteläreunalla. Kuvattu itään.		2012	kuvaaja: Satu Koivisto	3456 x 2304 pixel
Arkeologian kuvakokoelma	Digikuvakokoelma	DG2820:3	Skaftkärrin kiviaita Kevätkummun eteläreunalla. Kuvattu itään.	Porvoo	2012	kuvaaja: Satu Koivisto	3456 x 2304 pixel
Arkeologian kuvakokoelma	Digikuvakokoelma	DG2820:4	Skaftkärrin kiviaita jatkuu kaava-alueen ulkopuolelle lounaaseen.	Porvoo	2012	kuvaaja: Satu Koivisto	3456 x 2304 pixel
Arkeologian kuvakokoelma	Digikuvakokoelma	DG2820:5	Skaftkärrin kiviaita jatkuu kaava-alueen ulkopuolelle lounaaseen.	Porvoo	2012	kuvaaja: Satu Koivisto	3456 x 2304 pixel
Arkeologian kuvakokoelma	Digikuvakokoelma	DG2820:6	Skaftkärrin kiviaita jatkuu kaava-alueen ulkopuolelle lounaaseen.	Porvoo	2012	kuvaaja: Satu Koivisto	3456 x 2304 pixel
Arkeologian kuvakokoelma	Digikuvakokoelma	DG2820:7	Skaftkärrin kiviaitaa alueen lounaiskulmassa, lähellä lenkkipolkua. Kuvattu etelään.	Porvoo	2012	kuvaaja: Satu Koivisto	3456 x 2304 pixel
Arkeologian kuvakokoelma	Digikuvakokoelma	DG2820:8	Skaftkärrin kiviaita jatkuu peltoalueen itäpuolella kohti itäkoillista. Kuvattu itäkoilliseen.	Porvoo	2012	kuvaaja: Satu Koivisto	3456 x 2304 pixel
Arkeologian kuvakokoelma	Digikuvakokoelma	DG2820:9	Skaftkärrin kiviaita jatkuu peltoalueen itäpuolella kohti itäkoillista. Kuvattu itään.	Porvoo	2012	kuvaaja: Satu Koivisto	3456 x 2304 pixel
Arkeologian kuvakokoelma	Digikuvakokoelma	DG2821:1	Bruna ängenin kellarikuoppa metsäisellä kumpareella pellon ja lenkkipolun välillä. Kuvattu kaakkoon.	Porvoo	2012	kuvaaja: Satu Koivisto	3456 x 2304 pixel

Bilaga 1. Förteckning över digitala bilder (arkiverat med finsk beskrivning)

Arkeologian kuvakokoelma	Digikuvakokoelma	DG2822:1	Soldatsäng. Louhittua kiveä ja kuoppa metsäisellä tasanteella. Kuvattu luoteeseen.	Porvoo	2012	kuvaaja: Satu Koivisto	3456 x 2304 pixel
Arkeologian kuvakokoelma	Digikuvakokoelma	DG2823:1	Veckjärvi kivilouhos. Poranjälkiä kivenlohkareissa Skaftkärrin kallioalueella.	Porvoo	2012	kuvaaja: Satu Koivisto	3456 x 2304 pixel
Arkeologian kuvakokoelma	Digikuvakokoelma	DG2823:2	Veckjärvi kivilouhos. Poranjälkiä kivenlohkareissa Skaftkärrin kallioalueella.	Porvoo	2012	kuvaaja: Satu Koivisto	3456 x 2304 pixel
Arkeologian kuvakokoelma	Digikuvakokoelma	DG2824:1	Skaftkärr vasarakirveen löytöpaikka. Kuvattu pohjoiseen.	Porvoo	2012	kuvaaja: Satu Koivisto	3456 x 2304 pixel
Arkeologian kuvakokoelma	Digikuvakokoelma	DG2824:2	Skaftkärr vasarakirveen löytöpaikka. Kuvattu pohjoiseen.	Porvoo	2012	kuvaaja: Satu Koivisto	3456 x 2304 pixel
Arkeologian kuvakokoelma	Digikuvakokoelma	DG2825:1	Omenatarha 1. Rajapyykki ja kiveyksiä kallion reunalla. Kuvattu itäkaakkoon.	Porvoo	2012	kuvaaja: Satu Koivisto	3456 x 2304 pixel
Arkeologian kuvakokoelma	Digikuvakokoelma	DG2825:2	Omenatarha 1. Rajapyykki ja kiveyksiä kallion reunalla. Kuvattu itäkaakkoon.	Porvoo	2012	kuvaaja: Satu Koivisto	3456 x 2304 pixel
Arkeologian kuvakokoelma	Digikuvakokoelma	DG2825:3	Omenatarha 1. Rajapyykki ja kiveyksiä kallion reunalla. Kuvattu itäkaakkoon.	Porvoo	2012	kuvaaja: Satu Koivisto	3456 x 2304 pixel
Arkeologian kuvakokoelma	Digikuvakokoelma	DG2825:4	Omenatarha 1. Rajapyykki ja kiveyksiä kallion reunalla. Kuvattu itäkaakkoon.	Porvoo	2012	kuvaaja: Satu Koivisto	3456 x 2304 pixel
Arkeologian kuvakokoelma	Digikuvakokoelma	DG2825:5	Omenatarha 1. Rajapyykki ja kiveyksiä kallion reunalla. Kuvattu itäkaakkoon.	Porvoo	2012	kuvaaja: Satu Koivisto	10486 x 2099 pixel
Arkeologian kuvakokoelma	Digikuvakokoelma	DG2826:1	Omenatarha 2. Louhinnan jälkiä kalliossa lähellä Vanhan Veckjärventien reunaa. Kuvattu lounaaseen.	Porvoo	2012	kuvaaja: Satu Koivisto	2304 x 3456 pixel
Arkeologian kuvakokoelma	Digikuvakokoelma	DG2826:2	Omenatarha 2. Louhinnan jälkiä kalliossa lähellä Vanhan Veckjärventien reunaa. Kuvattu koilliseen.	Porvoo	2012	kuvaaja: Satu Koivisto	3456 x 2304 pixel
Arkeologian kuvakokoelma	Digikuvakokoelma	DG2827:1	Skaftkärr kivilouhos. Louhinnan jälkiä kivenlohkareissa. Kuvattu pohjoisluoteeseen.	Porvoo	2012	kuvaaja: Satu Koivisto	3456 x 2304 pixel
Arkeologian kuvakokoelma	Digikuvakokoelma	DG2827:2	Skaftkärr kivilouhos. Louhinnan jälkiä kivenlohkareissa. Kuvattu pohjoisluoteeseen.	Porvoo	2012	kuvaaja: Satu Koivisto	3456 x 2304 pixel

Geometrisk Charta och Afritning
öfver Carlss by Balaget i Borgo
Län af Svea Högskola
år 1695

Scala ulnarum
Proterius

Carl Fredrik Tarkkinen Län A		Carl Fredrik Tarkkinen Län B	
1. 1/2 Län A	2. 20	1. 1/2 Län B	2. 20
2. 1/2 Län A	3. 1	2. 1/2 Län B	3. 1
3. 1/2 Län A	4. 1	3. 1/2 Län B	4. 1
4. 1/2 Län A	5. 1	4. 1/2 Län B	5. 1
5. 1/2 Län A	6. 1	5. 1/2 Län B	6. 1
6. 1/2 Län A	7. 1	6. 1/2 Län B	7. 1
7. 1/2 Län A	8. 1	7. 1/2 Län B	8. 1
8. 1/2 Län A	9. 1	8. 1/2 Län B	9. 1
9. 1/2 Län A	10. 1	9. 1/2 Län B	10. 1
10. 1/2 Län A	11. 1	10. 1/2 Län B	11. 1
11. 1/2 Län A	12. 1	11. 1/2 Län B	12. 1
12. 1/2 Län A	13. 1	12. 1/2 Län B	13. 1
13. 1/2 Län A	14. 1	13. 1/2 Län B	14. 1
14. 1/2 Län A	15. 1	14. 1/2 Län B	15. 1
15. 1/2 Län A	16. 1	15. 1/2 Län B	16. 1
16. 1/2 Län A	17. 1	16. 1/2 Län B	17. 1
17. 1/2 Län A	18. 1	17. 1/2 Län B	18. 1
18. 1/2 Län A	19. 1	18. 1/2 Län B	19. 1
19. 1/2 Län A	20. 1	19. 1/2 Län B	20. 1

Handwritten text block at the bottom of the map, likely a survey description or legal notice.

D B2¹

13 29

Beskrifning öfver Tarkis Storskifte i Borgo Sökn.

År 1763 den 27 Augusti, blef af underskrifven Ordinarie Landtmätare til Ödmjukt följt af Rådvalborne Herr Landshofdingen och Riddaren af kongl. May: Sveriges Orden Hans Hindric Boyes Rådgäfsiga Reson af 16 November 1762, uti nämndemännernas Johan Hindricson Antis från Ulleå och Hindric Hindricson Thormalas från Kärkö harvare förelagt med Refning, til Storskiftes delning, öfver Tarkis bys Ågor i Borgo Sökn och Karas, samt siglände län, hvarvid och nedannämnde Jordagare woro tillstades, och blef, efter skedd uträkning befunnits hvar dera Hemmanet i sagde by, innehafva, the Åkrar och Ångar som här nedan, til deso vidd, samt halt och bördighet, anförda finnas nämligen:

		Åkrar	Ångar	Hö
N:o 1				
Simons Trälse Hemman, innehafvers af Lieutenanten Rälborne Herr Kantrell Friedric Rolkirck, nyttjar för delningen följande Ågor:				
Hem Åkren A	Lernmylla i 2 ^{de} Graden	3. 10 ¹ / ₂		
Kyrkvägs Åkren B	Dito Lernmylla i 2 ^{de} Graden	3. 21		
Mar Åkren C	Säsjord i 4 ^{de} Graden	9 ¹ / ₂		
Enskilda Åkrar:				
Allas Åker med Gårds gård D	Kalf Lernmylla i 2 ^{de} Grad, och Säsjord i 4 ^{de} Graden	1. 30 ¹ / ₂		
Rorsquarn Åkren E	Sandjord och Renigt i 3 ^{de} Graden	2. 14		
Ny Åkren med län F	1 st Kjörrlera i 3 ^{de} Grad, och 2 ^{de} Säsjord i 4 ^{de} Graden	2. 8		
Lillquarn Åkren G	Sand och Renigt i 3 ^{de} Graden	2. 24 ¹ / ₂		
Kiarr Åkren H	Sand, dels mylla i 2 ^{de} och 3 ^{de} i 3 ^{de} Graderne	2. 24 ¹ / ₂		
Stängsälle Ångar:				
Ny och Mar Ång I	Åf Alla Åkrarne Rätliga hälften	3. 6. 1 ¹ / ₂		
Rast legarne J	Godt Ånges gräs och Starrblandat	10. 21. 5 ¹ / ₂		
Dito K	Hardvall och dels Starrblandat	3. 17 ¹ / ₂ 1 ¹ / ₂		
Tarkis Rast legarne L	Å västra sidan om vägen, Rorsfing	2. 8. 3 ¹ / ₂		
Jammale med län M	Hardvall med Linning och Starr	1. 22 ¹ / ₂ 2 ¹ / ₂		
Ekns Ången N	Sma Starr, Linning och Sättning	5. 22 ¹ / ₂ 2 ¹ / ₂		
Skast Kiarr O	Godt Ånges gräs	3. 13 ¹ / ₂ 1 ¹ / ₂		
Enskilda Ångar:				
Quarn Kiarr P	Hardvall och dels Linningsblandat	15. 13. 6 ¹ / ₂		
Dito Trösan Q	Hardvall litet Hardvalloblandat	11. 21. 4 ¹ / ₂		
Tianu dahl R	Sand och Trösobunden Starr	2. 17. 5 ¹ / ₂		
Lill Ången S	Sma Starr och talablandat	2. 1. 3 ¹ / ₂		
Summa		11. 10 ¹ / ₂ 65. 22. 2 ¹ / ₂		

N:o 2				
Pellas Råde Augusten, äroes af Pronden Johan Simonson Tarkman, som nyttjar följande Stängsälle Åkrar:				
Hem Åkren A	Lernmylla i 2 ^{de} Graden	3. 10 ¹ / ₂		
Kyrkvägs Åkren B	Dito Lernmylla i 2 ^{de} Graden	3. 21		
Mar Åkren C	Säsjord i 4 ^{de} Graden	9 ¹ / ₂		
Enskilda Åkrar:				
Kasjegårde D	Sand, dels litet Starrblandat i 3 ^{de} Graden	1. 14 ¹ / ₂		
Bruna gård E	Sandgrus i 4 ^{de} Graden	5 ¹ / ₂		
Kiarr Åker F	Sandjord i 3 ^{de} Graden	14 ¹ / ₂		
Rorsquarn Åker G	Sandjord och Renigt Åker i 3 ^{de} Graden	1. 16 ¹ / ₂		
Lillquarn Åker H	Sand och Renigt i 3 ^{de} Graden	1. 30		
Odes Åkren I	Obländat Sand i 4 ^{de} Graden	14 ¹ / ₂		
Ny Åkren J	3 Lernmylla i 2 ^{de} Grad och 5 Vattusjuk i 3 ^{de} Graden	1. 21		
Ekns Åkren K	Lernmylla i 2 ^{de} Grad och Sandblandat i 3 ^{de} Graden	1. 23		
Ruskis Åker L	Sandblandat dels Vattusjuk i 3 ^{de} Graden	16		
Bruna Åkren M	Sandblandat mylla i 3 ^{de} Graden	16 ¹ / ₂		
Stängsälle Ångar:				
Ny och Mar Ång N	Ånges slätter i Åkrarne Rätliga hälften	4. 28. 2 ¹ / ₂		
Rast legarne O	Godt Ånges gräs och Starrblandat	10. 21. 5 ¹ / ₂		
Dito P	Hardvall och dels Starrblandat	3. 17 ¹ / ₂ 1 ¹ / ₂		
Tarkis Rast legarne Q	Å västra sidan om vägen, Rorsfing	2. 8. 3 ¹ / ₂		
Jammale med län R	Hardvall med Linning och Starr	1. 22 ¹ / ₂ 2 ¹ / ₂		
Ekns Ången S	Sma Starr, Linning och Sättning	5. 22 ¹ / ₂ 2 ¹ / ₂		
Skast Kiarr T	Godt Ånges gräs	3. 13 ¹ / ₂ 1 ¹ / ₂		
Enskilda Ångar:				
Quarn Kiarr U	Hardvall och dels Linningsblandat	15. 13. 6 ¹ / ₂		
Robb Ången V	Hardvall litet Hardvalloblandat	11. 21. 4 ¹ / ₂		
Bruna Ång W	Sand och Trösobunden Starr	2. 17. 5 ¹ / ₂		
Korsbergs Ången X	Starr, litet talablandat	2. 1. 3 ¹ / ₂		
Lill Ången Y	Starr, litet Linningsblandat	2. 13. 1 ¹ / ₂		
Bruna Ången Z	Trösobunden Starrvall	7. 10. 2 ¹ / ₂		
Korsbergs Ången AA	Hardvall, Svag vatt	1. 11. 7 ¹ / ₂		
Ekns Ången AB	Godt Ånges gräs	6. 27. 3 ¹ / ₂		
Til fyndig Ång AC	Hardvall, litet Hardvalloblandat	22. 3 ¹ / ₂		
Ekns Ången AD	Trösobunden Starr och litet Rorsfing	2. 20. 7 ¹ / ₂		
Summa		11. 23 ¹ / ₂ 12. 15 ¹ / ₂ 2 ¹ / ₂		

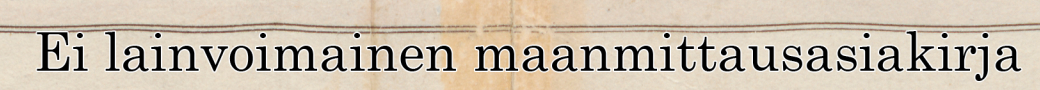
Soldats Ågor:				
The Ågor som Soldaten i byn innehafver af samfallets Marken Åre följande nämligen				
Finsk Klewe E	Sandjord i 3 ^{de} Graden	27 ¹ / ₂		
vid Lill Ången F	Vattusjuk i 4 ^{de} Graden	10		
G	3 ^{de} Sma tapper vid byn Sandjord	6		
H	Ångar	2		
I	Trösobunden och Starr	1		
J	Starr dels Hardvalloblandat	20		
K	Sma Starr och Rorsfing	1		
Summa		1. 16 ¹ / ₂ 3. 40. 1 ¹ / ₂		
Stensbøle och Sallaa Ångar vid Sammale viken				
af Lill Ångens 16 tunnland 2 kupper och kasta af sig 6 ^{te} Årm hvaraf Likommen i variera gårderna 3 ^{te} Årm				
Rast legarne V	Stensbøles andel med Tarkis	11. 19. 1 ¹ / ₂		

Sedan föregående uträkning var för Sakäganderne upläsen och ä ingendera sidan någon invändning blifvit gjord emot deso riktighet, hvarken i anseende dertil, at alla Ågorne äro vid Refningen upplagne, såsom och at Åkrarne blifvit riktigt Graderade, samt Ångarne til deras afkastning och bördighet behörigen varerade, så skedd öfverläggning om sielfva delnings sättet, hvarvid blifvit i acht tagit, fört delnings grunden, som är: at hvar dera Hemmanet bor hafva hälften af alla the Ågor som til byn lyda, enligt föregångnas, vid Karas Sögel af 20 September 1762, samt bejakande, och den, vällofliga Karas Lings Rättens dera vid samma ting satte utslag, sedan at Ågorne äfven efter Parternas egit begifvande, skulle, til Åkrar, Ångar och Skog laggas i 2de Lik-dryga eller fjäringar, de delar, hvarföre och delningen på thet sättet, blifvit varckställd. Och finnes således af närliggande Charta och följande uträkning hvad hvar dera Hemmanet, efter skedd delning, innehafver nämligen:

		Åkrar:	
Hem Åkren A	Lernmylla i 2 ^{de} Graden	6. 24 ¹ / ₂	
Mar Åkren B	Säsjord i 4 ^{de} Graden	17	
Kasjegårde C	Sand, dels litet Starrblandat i 3 ^{de} Graden	1. 14 ¹ / ₂	
Kiarr Åker D	Sandjord i 3 ^{de} Graden	14 ¹ / ₂	
Bruna gård E	Sandgrus i 4 ^{de} Graden	5 ¹ / ₂	
Kiarr Åker F	Sand, dels Lernmylla i 2 ^{de} och 3 ^{de} i 3 ^{de} Graderne	2. 23	
Odes Åker G	Obländat Sand i 4 ^{de} Graden	14 ¹ / ₂	
Lillquarn Åker H	Sand och Renigt i 3 ^{de} Graden	2. 22 ¹ / ₂	
Til fyndig Åker I	Sandjord och Renigt i 3 ^{de} Graden	2. 24 ¹ / ₂	
Finsk Klewe J	Sandjord i 3 ^{de} Graden	27 ¹ / ₂	
		Ångar:	
Rast legarne K	Åf Lindor i Åkrarne Rätliga hälften	3. 12. 1 ¹ / ₂	
Dito L	Hardvall och dels Starrblandat	1. 3. 3 ¹ / ₂	
Tarkis Rast legarne M	Å västra sidan vägen Rorsfing	4. 16. 1 ¹ / ₂	
Jammale med län N	Hardvall med Linning och Starr	3. 13. 1 ¹ / ₂	
Smale med län O	Sma Starr Linning och Sättning	11. 15. 4 ¹ / ₂	
Ny och Mar Ång P	Godt Ånges gräs och Starrblandat	21. 10. 10 ¹ / ₂	
Rorsfinga Ång Q	Starr och Hardvall och dels sand, uptages den delen inom ofstidiga Rälmen	2. 15. 1 ¹ / ₂	
Quarn Kiarr R	Hardvall litet Hardvalloblandat	11. 21. 4 ¹ / ₂	
Tianu dahl S	Sma Starr och talablandat	2. 1. 3 ¹ / ₂	
Bruna Ång T	Sma Soldaten haft, Starr Hardvalloblandat	1. 3 ¹ / ₂	
Summa		18. 23 ¹ / ₂ 12. 23. 2 ¹ / ₂	

		Åkrar:	
Kyrkvägs Åkren B	Lernmylla i 2 ^{de} Graden	7. 30	
Lillquarn Åkren C	Sandjord och Renigt Åker i 3 ^{de} Graden	1. 6 ¹ / ₂	
Allas Åker med Gårds gård D	Kalf Lernmylla i 2 ^{de} Grad och 5 Säsjord i 4 ^{de} Graden	1. 30 ¹ / ₂	
Ny Åkren E	3 Lernmylla i 2 ^{de} Grad och 5 Vattusjuk i 3 ^{de} Graden	1. 21	
Ny Åkren F	1 st Kjörrlera i 3 ^{de} Grad och 2 Säsjord i 4 ^{de} Graden	2. 8	
Ekns Åker G	Lernmylla i 2 ^{de} Grad och Sandblandat i 3 ^{de} Graden	1. 23	
Ruskis Åker H	Sandblandat dels Vattusjuk i 3 ^{de} Graden	16	
vid Lill Ången och 3 ^{te} tapper vid byn I	Sandjord i 3 ^{de} och 4 ^{de} i 3 ^{de} Graderne	16 ¹ / ₂	
		Ångar:	
Skast Kiarr J	Ånges slätter i Åkrarne Rätliga hälften	3. 17 ¹ / ₂ 1 ¹ / ₂	
Quarn Kiarr K	Hardvall och dels Linningsblandat	15. 13. 6 ¹ / ₂	
Dito Trösan L	Hardvall litet Hardvalloblandat	11. 21. 4 ¹ / ₂	
Robb Ången M	Sand och Trösobunden Starr	2. 17. 5 ¹ / ₂	
Lill Ången N	Starr, litet talablandat	2. 1. 3 ¹ / ₂	
Lill Ången O	Starr, litet Linningsblandat	2. 13. 1 ¹ / ₂	
Bruna Ången P	Trösobunden Starrvall	7. 10. 2 ¹ / ₂	
Korsbergs Ången Q	Hardvall, Svag vatt	1. 11. 7 ¹ / ₂	
Ekns Ången R	Godt Ånges gräs	6. 27. 3 ¹ / ₂	
Til fyndig Ång S	Hardvall, litet Hardvalloblandat	22. 3 ¹ / ₂	
Ekns Ången T	Trösobunden Starr och litet Rorsfing	2. 20. 7 ¹ / ₂	
Summa		11. 23 ¹ / ₂ 12. 15 ¹ / ₂ 2 ¹ / ₂	

Åf föregående är at finna huru delningen öfver byns Åkrar och Ångar, på beqvämaste sätt som sig göra latit för sig gärd, och hvad Ågor hvar dera Hemman blifvit tillagd, hvarvid Jordagarne ä bägge sidor väl förklarade sig i alla delar åtnoga hvad sielfva delningen angår, hvarvid the sade sig sielfve hafva något at påminna. Men emedan the tyckte sig bägge hafva beqvämaste god at bruka the Ågor som äro lagda til Hemmanet ä Stensbøle sidan, samt at then vore mera beqväm för Rastlegarna som ofstid af Borgo Stads invånarne skal skje, så påstodo the bägge sidor haldre vilja förblifva vid the Ågor som äro lagda til Stensbøle sidan, Herr Lieutenanten Rolkirck, af then grund, at thes agande Stensbøle Sältes Gård, gränslar näst thetill ä Södra sidan, hvarföre detta Stensbøle Trälse Hemman med största beqvämighet kunde flås til et, med Sältes Ågorne och således med flörre nyttja brukas, utan at Pellas Augustens Hemman tillgades någon olagenhet med öfverfart på deso Ågor och mera som kunde skje om Augustens Hemmanets Ågor, lags emellan Sältes och Trälse Hemmanet. Råde Augusten Pronden Johan Tarkman påstod thet emedan thes Gård torst ar Sörreligan och närmare at Stensbøle sidan, belägen, så borde han i then delen njuta Storskiftes i Ågorne efter Sörrens belägenhet sig til god, och näst Storskiftes förordningarne, så thes gamla hälften näst thes Gård, mera torde blifva för honom bibehållen, hvarmot ater Herr Lieutenanten sade sig vilja flyttia Gården til Ny Ångs bakan vid

KARTA

öfver

BORGÅ SOCKEN

upprättad

på General Landtmätarens Öfverstyrelsens

för att underkastas allmän granskning

1845.

Byanamn i Jordeboken.

1. Andersbåle.	39. Kråko.	77. Wartax.
2. Baggbåle.	40. Krappellby.	78. Westjärvi.
3. Bergsby.	41. Kråksnäs.	79. Westerby.
4. Bjurbåle.	42. Kulla.	80. Westermunchby.
5. Boc.	43. Kurbåle.	81. Wirvik.
6. Boosgård.	44. Kuri.	82. Wälax.
7. Brattnäs.	45. Kärtsbacka.	83. Ylke.
8. Carlby.	46. Långbåle.	84. Åby.
9. Chemelby.	47. Michelsbåle.	85. Åpningsby.
10. Dräggby.	48. Molnby.	86. Ånds.
11. Ebbö.	49. Munchby.	87. Årby.
12. Eknäs.	50. Norrby.	88. Askola Kapell (d. Sock).
13. Emsåle.	51. Norrveckoski.	89. Askola.
14. Erväsåle.	52. Näsbacka.	90. Hattibåle.
15. Estbacka.	53. Pellinge.	91. Jordansbåle.
16. Fagerstad.	54. Pepott.	92. Korts.
17. Finby.	55. Pirlax.	93. Mondby.
18. Gammelbacka.	56. Prästegården.	94. Nalkila.
19. Gammelgård.	57. Ramsholm.	95. Nyto.
20. Grannäs.	58. Renum.	96. Puharungina.
21. Gåddrag.	59. Säsby.	97. Stigsbåle.
22. Haga.	60. Seidlax.	98. Suckjärvi.
23. Haiko.	61. Siggbåle.	99. Wackola.
24. Haraldsnäs.	62. Skatbåle.	100. Wackola.
25. Hestala.	63. Skjöldvik.	101. Wackola Kapell (d. Sock).
26. Hindhär.	64. Skinnarbacka.	102. Wackola.
27. Hornhattula.	65. Stensbåle.	103. Wackola.
28. Hummanäs.	66. Strömberg.	104. Wackola.
29. Hummelund.	67. Sundö.	105. Wackola.
30. Ilby.	68. Svarthek.	106. Wackola.
31. Jackarby.	69. Svarta.	107. Wackola.
32. Jernbåle.	70. Sönderby.	108. Wackola.
33. Kalax.	71. Söderveckoski.	109. Wackola.
34. Kallala.	72. Torsås.	110. Wackola.
35. Karby.	73. Torsås.	
36. Karby.	74. Torsås.	
37. Karby.	75. Torsås.	
38. Kiala.	76. Torsås.	

ANMÄRKNING:

Af 110 som utgör hela antalet af Borgå Sockens byar uti Jordeboken, saknas härstädes 17 neml. Grannäs, Haga, Haiko, Haraldsnäs, Hornhattula, Hummelund, Kalax, Kärtsbacka, Ramsholm, Skjöldvik, Skinnarbacka, Sundö, Tjusterby, Westerby, Westermunchby, Wackola, (i Askola Kapell) och Ånäs, men de öfrige, äro till sine namn i Karta enligt Jordeboken ordagrant återgifne, dock med Puckila kyrkoby, Askola, Byändä, Prästegården (i Borgnäs) Grönkulla, Ninkoski, Bergsta, Sandnäs, Domargård, Stendahl, Karisby och Nygård finnas utskrivne på Karta, ehuru ibland Byanamn uti Jordeboken ej antecknade.

De förnämnde saknade Byanamn torde likväl vara inbegripne uti samfällighet med de beaktade, och därför ibland det geometriska Karta verket utelutne.

F I N S K A W I K E N